

114432

Språket i skolen

Avisoppslagene om språkspørsmål i mai og juni har vist at Riksmålsforbundets programposter om språkforholdene i skolen er mer enn fraser.

Først og fremst har det gått en mediedebatt om sidemålsstilen i den videregående skole. Om den sier programmet: «Riksmålsforbundet vil gjøre skolens opplæring i skriftlig sidemål frivillig». Vi regner det som et moderat tiltak, som vil bety lite i praksis og som ikke krever gjennomgripende forandringer i lovverket.

Debatten denne gang ble startet av norsklektorer ved Asker videregående skole, som henvendte seg til Stortingets Kirke-, utdannings- og forskningskomité på bakgrunn av tre forhold: 1) Skriftspråkets generelt svekkede stilling på grunn av konkurransen med billedmediene og behovet for å konsentrere kreftene i språkopplæringen. 2) Økende og mer usorterte elevkull, hvor stadig flere fritas for skriftlig sidemålsopplæring. 3) Ny eksamensordning, som betyr eller kan bety en skjerpelse av kravene til skriftlig fremstilling på sidemålet.

De som ventet en debatt på grunnlag av disse tre punktene, ble skuffet. Det gikk i det gamle sporet, skjønt med et overraskende synspunkt på lederplass i Aftenposten: Saken bør i det hele ikke tas opp, siden Stortinget ikke kan ventes på ville svekke nynorskens stilling i skolen. Så da så.

Representantene i stortingskomiteen har ganske riktig forholdt

seg tause, iallfall har de ikke skrevet i avisene, men det går jo an å kalle dem opp igjen etter valget.

For det annet har vi hatt en del avstemninger om skolespråket:

i Bergen, Lund, Laudal, Ringebu, Rollag og Tinn - overalt i mindre kretser. Noen steder vant bokmålet og noen steder nynorsken, og det er som det pleier å være.

Men det som uroer oss er at valgdeltagelsen noen steder var rekordlav (19 og 25 %). Det er ikke noe godt signal til dem som arbeider med den nye utdannelsesloven og vil fjerne krets- og avstemningssystemet. - Videre har vi igjen sett at de som saken angår mest, nemlig foreldrene på barnas vegne, ofte er uten sjanse til å bli hørt, så lenge det er almen stemmerett. Når det i en krets er f.eks. 400 stemmeberettigede og blant dem bare 60 foreldre, er foreldrene dømt til å tape for en kompakt majoritet, selv om de er aldri så enige seg imellom. Før 1985 hadde foreldrene avgjørelsen.

Vårt program sier: «Riksmålsforbundet vil at foreldrene skal få tilbake retten til å bestemme barnas opplæringspråk (hovedmål) i grunnskolen».

For det tredje: Vi har hørt de første årvisse ymt om strykprosenten i norsk ved høyskolene og ved universitetenes grunnfagseksamen. Norsk har lenge vært et typisk strykefag, og heller ikke blant dem som står, er nivået noe å rope hurra for.

Dette har pågått så lenge at vi er kommet inn i en ond sirkel: dårlig kvalifiserte lærere betyr dårlig kvalifiserte kandidater, som igjen betyr enda dårligere lærere. Nå må politikerne gjøre noe, og gjøre det straks, for det tar like lang tid å komme ut av uføret som det har tatt å komme opp i det.

Vårt program sier: «Riksmålsforbundet krever bedre norskopplæring på alle trinn i skolen og vil arbeide for bedre lærerutdanning i norskfaget». - Man får øke norsktimetallet, oppvurdere faget, betale lærerne skikkelig lønn og bruke ressursene på å stimulere dem faglig fremfor å trette dem med reformer og byråkrati.

Trond Vernegg,
formann i Riksmålsforbundet

HA 15/7 - 97